

Trauslā, krāšņā ķērpju zemeņseze. V. Skujas foto

Dabas daudzveidība

Slīteres nacionālajam parkam ir raksturīga liela dabas daudzveidība — kopumā dabas pētnieki šeit konstatējuši 38 biotopu* veidus, no tiem Latvijā īpaši aizsargājami 29, bet pārējā Eiropas Savienībā — 31. Vislielākās platības aizņem meži un purvi, nelielu daļu — pludmale un piekrastes kāpas, kā arī pļavas, kas galvenokārt atrodas zvejnieciemās.

Embrionālās kāpas. D. Sāmītes foto

Bažu purva mala ar kangariem. V. Skujas foto

Dabiskā mežā aug dažāda vecuma koki. V. Skujas foto

Lielais Pēterezers. V. Skujas foto

Jūras piekraste

Slīteres nacionālā parka teritorijā ietilpst jūras piekraste, kas 27 km garumā stiepjas gar atklāto Baltijas jūru un 9 km gar Rīgas jūras līci.

Atklātās jūras piekraste ir nacionālā parka vismainīgākā daļa, jo tā pakļauta pastāvīgai viļņu un vēju iedarbībai, tādēļ arī biotopu izvietojums mainās gadu no gada. Slīteres nacionālajā parkā ir izteiktas priekškāpas, jo piekrastē dominē smilšu akumulācijas procesi, kā arī novērojama jauno (embrionālo) kāpu veidošanās. Aiz priekškāpas virzienā no jūras uz iekšzemi šaurā joslā sastopamas pelēkās kāpas, aiz tām — mežainās piejūras kāpas.

Rīgas jūras līča pusē dominē stāvkrastrs un mitras pludmales ar avotiem un lāmām.

Kopumā nacionālā parka piekrastes biotopi ir cilvēka darbības maz ietekmēti, jo teritorija ir mazapdzīvota.

Kangari un vigas

Slīteres nacionālā parka lielāko daļu aizņem Eiropā unikāls, pasaulē reti sastopams ģeomorfoloģisks veidojums — kangaru un vīgu komplekss, kurā senas kāpas jeb kangari mijas ar purvainām starpkāpu iepakām jeb vīgām. Te līdzās nelielā platībā sastopama kā sausu, tā pārmitru vietu augi un dzīvnieki. Šī veidojuma sastāvdaļa ir arī Bažu purva atklātā daļa, kurā aptuveni 1800 ha platībā zemas senās kāpas pilnībā nosedz kūdras slānis. Vīgas un Bažu purvs ir savdabīga, savstarpēji saistīta hidroloģiska sistēma. 19. gs. vidū Bažu purvs ir meliorēts, un seklu grāvju tīkls ir redzams arī mūsdienās. Pēc Bažu purva un līdzās esošajos mežos notikušā 1992. gada meža ugunsgrēka, kad dega vairāk nekā 3000 ha, nodegušos kokus neizcirta, un te mežs dabiski atjaunojas. Savukārt uz kangariem sastopami sausie priežu meži.

Meži

Slīteres nacionālajā parkā atrodami visi Latvijā zināmie meža augšanas apstākļu tipi. Te dominē priežu meži, mazākas platības klāj melnhalkšņu dumbrāji, lapkoku gāršas un citi mežu tipi.

Baltijas reģionā unikāls dabas veidojums ir Baltijas ledusezera senā gultne jeb abrāzijas–akumulācijas līdzenums ar pārmitriem mežiem. Ledusezera senkrasta krauju — Šlīteres Zilos kalnus — klāj lapkoku gāršas. Meži abrāzijas–akumulācijas līdzenumā regulāri tiek izgāzti lielās vētrās, un to daudzveidību uztur arī bebru darbība. Pēc pēdējās postošākās vējgāzes 1969. gadā aptuveni 1000 ha nolauztos kokus neizvēca, un te mežs atjaunojas dabiski.

Pļavas

Lieli pļavu masīvi nav raksturīgi Slīteres nacionālajam parkam. Sausās pļavas galvenokārt atrodas piekrastes zvejnieku ciemos, fragmentāri pļavās sastopams smiltājam raksturīgs augājs. Slapjās un mitrās pļavas atrodamas Šlīteres Zilo kalnu kraujas pakājē (Dāvidpļavā), Bažu purva malās, vīgās, kā arī Zvejnieku pļavās Sīkraga tuvumā. Pļavas savulaik izmantoja lopbarības vākšanai un ganišanai. Mūsdienās daļu no pļavām pļauj, lai uzturētu augiem un dzīvniekiem svarīgās dzīvotnes, pārējās pļavas jau ir dabiski apmežojušās, un to atjaunošanā nepieciešams liels ieguldījums.

Ūdensteces un ūdenstilpes

Ūdensteces Slīteres nacionālā parka teritorijā ir nelielas upītes, strauti un grāvji, kas sākas Šlīteres Zilo kalnu kraujā, Bažu purvā vai barojas no avotiem. Pastāvīgu ūdenstilpju teritorijā ir maz. Tipiski purva ezeriņi, kopskaitā trīs, atrodas Pēterezera vīgā. Pavasarī un rudenī liela daļa vīgu applūst, veidojot lielas ar ūdeni klātas platības. Dažās vīgās ir vietas, kur ūdens neizžūst pat vissausākajā vasarā. Ir arī cilvēka veidotas ūdenstilpes — vairāki dīķi un nelielas kūdras bedres pie Cirstiem un Kolkas tuvumā.

*Par **biotopu** sauc sauszemes vai ūdenstilpes nogabalu, kurā ir vienveidīgi vides (reljefa, augsnes, klimata u.c.) apstākļi un kuru aizņem konkrēts dzīvo organismu kopums.

Dabas
aizsardzības
pārvalde

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds